

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET ZA SPECIJALNU
EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF SPECIAL EDUCATION
AND REHABILITATION

11.

MEĐUNARODNI
NAUČNI SKUP
„SPECIJALNA
EDUKACIJA I
REHABILITACIJA
DANAS”

11th

INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE
“SPECIAL
EDUCATION AND
REHABILITATION
TODAY”

ZBORNİK REZIMEA

BOOK OF ABSTRACTS

Beograd, Srbija
29-30. oktobar 2021.

Belgrade, Serbia
October, 29-30th, 2021

UNIVERZITET U BEOGRADU – FAKULTET ZA
SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE – FACULTY OF
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29–30. oktobar 2021. godine

Zbornik rezimea

11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29–30th, 2021

Book of Abstracts

**11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29-30. oktobar 2021. godine
Zbornik rezimea**

**11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29-30th, 2021
Book of Abstracts**

IZDAVAČ / PUBLISHER

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

ZA IZDAVAČA / FOR PUBLISHER

Prof. dr Gordana Odović, v.d. dekana

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK / EDITOR-IN-CHIEF

Prof. dr Branka Jablan

UREDNICI / EDITORS

Prof. dr Irena Stojković
Doc. dr Bojan Dučić
Doc. dr Ksenija Stanimirov

RECENZENTI / REVIEWERS

Prof. dr Sonja Alimović
Sveučilište u Zagrebu – Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Hrvatska
Doc. dr Ingrid Žolgar Jerković
Univerzitet u Ljubljani – Pedagoški fakultet Ljubljana, Slovenija
Prof. dr Vesna Vučinić, prof. dr Goran Jovanić, doc. dr Aleksandra Pavlović
Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

LEKTURA I KOREKTURA / PROOFREADING AND CORRECTION

Maja Ivančević Otanjac, predavač

DIZAJN I OBRADA / DESIGN AND PROCESSING

Biljana Krsić
Mr Boris Petrović
Zoran Jovanković

Zbornik rezimea biće publikovan u elektronskom obliku

Book of abstracts will be published in electronic format

Tiraž / Circulation: 200

ISBN 978-86-6203-149-5

PODSTICANJE RAZVOJA SAMOODREĐENJA DECE SA OŠTEĆENJEM VIDA NA RANOM I PREDŠKOLSKOM UZRASTU

Nevena Strižak**, Aleksandra Grbović

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

Kroz postavke i pristupe socijalnog modela ometenosti, otvorilo se pitanje zbog čega osobe sa ometenošću imaju malo ili nimalo kontrole nad svojim životom i njegovim svakodnevnim, uobičajenim aspektima. Pokrenuto je kreiranje mera kojima bi se jačalo samozastupanje, inicijativa, samopoštovanje, asertivnost i podstakao razvoj osoba sa ometenošću u pravcu nezavisnih, ili makar nezavisnijih, građana. Konstrukt samoodređenja koji se u ovim nastojanjima istakao kao značajan odnosi se na veštine pravljenja izbora, odlučivanja, postavljanja i ostvarivanja ciljeva, samozastupanja i samousmeravanja. Svojim sadržajem prepleten je sa brojnim gorućim pitanjima vezanim za položaj osoba sa ometenošću u društvu, i privukao je veliku pažnju u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji. Samoodređenje je isticano kao tema od značaja za tranziciju učenika u adolescenciju, i iz adolescencije u odraslo doba, zbog čega je uobičajeno i deo kurikuluma namenjenog ovom uzrastu. No, vremenom je uočeno da je mesto samoodređenju u ranom obrazovanju i ranoj intervenciji, jer ono ima korene u veštinama koje se stiču u periodu ranog razvoja. Kada su deca sa oštećenjem vida u pitanju, uspostavljanje osnova samoodređenja u što ranijem uzrastu predstavlja i mehanizam prevencije zavisnosti mladih osoba sa oštećenjem vida od odraslih, ali i niske samoeфикаsnosti, naučene bespomoćnosti i spoljašnjeg lokusa kontrole.

Cilj ovog preglednog rada je prikaz konstrukta samoodređenja i načina njegovog podsticanja kod dece sa oštećenjem vida ranog uzrasta.

Ključne reči: *samoodređenje, oštećenje vida, rano obrazovanje, socijalni model*

** nevenastrizak@fasper.bg.ac.rs

FOSTERING SELF-DETERMINATION OF CHILDREN WITH VISUAL IMPAIRMENT IN EARLY CHILDHOOD

Nevena Strižak, Aleksandra Grbović

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation, Serbia

Through the perspectives of social disability model, the question of little or hardly any control that people with disabilities have over their own lives has become visible and important. Funds were directed in designing and implementing different project and initiatives, aiming to improve their self-advocacy, engagement, self-respect, assertiveness, and independence. Self-determination emerged as an important construct, consisting of making choices and decisions free from external influence and setting and achieving goals independently. Self-determination is intertwined with numerous issues related to the position of person with disabilities in communities and in society in general, and it drew a lot of attention in special education and rehabilitation. For some time now, self-determination has been highlighted as an important part of the curriculum for adolescents and young adults. However, over time it has been observed that the right time for promoting self-determination is early education and early intervention, since it has its roots in the skills acquired in that period. When it comes to children with visual impairment, establishing the basis of self-determination at an early age is an important mechanism for preventing dependence, low self-efficacy, learned helplessness and external locus of control.

The aim of this review paper is to present the construct of self-determination and the ways it can be fostered in children with visual impairment at an early age.

Keywords: *self-determination, visual impairment, early education, social disability model*